

Tâm Tình Tây Bắc Seattle Tháng 1-2019

Christmas Eve

Ngày thứ Sáu, 21 tháng 12, là ngày cuối cùng của các cháu ngoại của tôi đi học, sau đó sẽ là 16 ngày nghỉ, kéo dài cho đến mùng 7 tháng 1 mới phải đi học lại. Các cháu nghỉ học ở nhà có nghĩa là tôi cũng được nghỉ, khỏi phải đưa đón, tha hồ chơi vườn, tha hồ chăm sóc mấy cây lan, không bị giờ giấc bó buộc. Không có cái cảnh vừa tưới lan vừa nhìn đồng hồ, đang nửa chừng say sưa với cây cỏ thì phải rửa tay, lấy chìa khóa, xách giỏ đi ra xe, lên đường đi đón cháu.

Ngày hôm ấy cũng là ngày tôi mang bánh ra trường cháu Vân Tràng để biếu các thầy cô giáo cùng những nhân viên ở trường. Hôm trước tôi đã chăm chỉ suốt ngày đứng nướng bao nhiêu là bánh lười mè và bánh dăm bào, tên tiếng Tây gọi là bánh *langue de chat* và bánh *copeau*. Năm nào tôi cũng làm bánh này để mang đi biếu chứ không làm loại bánh gì khác. Bánh này đặc biệt vì ở đây các tiệm bánh không có bán, bao nhiêu năm nay, từ lúc cháu lớn học trường này tôi đã có lệ mang bánh đến trường biếu tất cả mọi người trước khi trường đóng cửa nghỉ lễ Giáng Sinh và Tết Tây. Nên mỗi năm cứ đến gần ngày đó là tôi theo lệ cũ mà làm, trong trường ai ai thấy bánh lười mè và bánh dăm bào là biết từ gia đình tôi. Tôi hôm trước mẹ con Vân Tràng đã bỏ ra 2 tiếng đồng hồ, gói được 42 gói bánh, mỗi gói có một cái thẻ tên từng người rõ ràng, từ các thầy, cô giáo, đến những bà làm việc ở văn phòng, cô y tá, các ông lao công, người nào cũng có phần.

Phận sự của tôi là sáng Thứ Sáu đi giao bánh.

Lớp học bắt đầu lúc 7 giờ 55 phút, các thầy cô có mặt trước đó gần một tiếng đồng hồ, nên tôi có mặt trước khi mọi người đến, khi văn phòng vừa mở cửa. Nhà chỉ cách trường có 3 phút đi bộ, tôi mặc áo măng tô, quần khăn choàng, đi giày cao cổ cho ấm áp. Rồi bỏ những gói bánh vào hai cái túi lớn, ra đi trong sương lạnh buổi sáng.

Bên ngoài trời chưa sáng hẳn, còn mờ mờ tối, nhìn chưa rõ mặt người, công trường vẫn còn đóng im ỉm. Nhưng tôi không phải chờ lâu, khoảng một phút là hai bà làm việc ở văn phòng là bà Hayes và bà Brose mà tôi hay thân mật gọi là Erin và Kathy vừa đến, cả hai cùng đội mũ Ông Già Nô En, mặt tươi cười, trông rất vui vẻ. Tôi theo chân họ vào trong trường, thấy tôi xách hai giỏ đầy ắp những gói bánh, rồi lấy ra hai gói đưa cho họ là hai người biết ngay là tôi cần họ giúp xếp những gói bánh trong giỏ lên trên cái tủ lớn nằm sát vách tường. Trên đó có những ngăn nhỏ đều nhau, và mỗi ngăn có tên của những nhân viên của trường. Thế là sau khi chào hỏi, chúc tết nhau, với nụ cười rạng rỡ, dưới ánh sáng chan hoà của đèn điện và trong hơi ấm của lò sưởi, ba người chúng tôi nhanh nhẹn xúm lại bỏ bánh trên những cái ngăn. Trong vòng 5 phút là chúng tôi làm xong. Nhìn những gói bánh nằm đều đặn trên những cái ngăn mấy phút trước đây còn trống, nay đã thấy rực rỡ màu sắc xanh đỏ của Lễ Giáng Sinh, tôi thấy hình như màu sắc của những gói bánh đó làm văn phòng của hai bà ấm áp hẳn lên.

Xong việc, chúc hai bà một lễ Giáng Sinh và một Năm Mới bình yên, vui khỏe, tôi ra về, người nhẹ nhõm vì nhiệm vụ đã hoàn thành và nghĩ đến bà cháu được nghỉ hai tuần lễ thì trong lòng thì vui như “Tết”. Trên đường về, đi ngang bãi đậu xe của trường, tôi còn gặp thêm một thầy giáo và hai cô giáo nữa, thế là lại chào hỏi, chúc tết

nhau rộn ràng inh ỏi trong buổi sáng mù sương, trong lúc nhiều người vẫn còn cuộn mình trong chăn ấm.

Khi nào cái ngày trước ngày nghỉ lễ Giáng Sinh cũng mang lại cho tôi những cảm giác hạnh phúc, nhàn nhã, thông thả và ấm cúng. Nhớ lúc trẻ, còn đi làm, sở chúng tôi làm việc đến ngày 24, thường là chỉ đến 2 giờ chiều, sau khi ăn tiệc chung xong là nhân viên chúng tôi được cho về sớm. Ngày hôm đó phần đông chúng tôi ai cũng ăn mặc tươm tất hơn ngày thường, đàn bà con gái thì ai cũng diện đẹp, son phấn kỹ càng vì biết thế nào cũng có màn chụp ảnh kỷ niệm. Màn chụp ảnh này bắt đầu từ lúc mọi người mới bước vào sở, kéo dài cho đến lúc mọi người ra về mới chấm dứt.

Không khí ngày lễ nó làm cho chúng tôi nôn nao lắm, chỉ trừ những người có việc cần gấp, phải cắm đầu cắm cổ vào làm việc của mình cho xong, còn lại ai ai cũng thông thả, đi tà tà trong sở, ghé chỗ này một tí, chỗ kia một tí, chờ đến giờ ăn tiệc. Hồi hộp nhất là khi có tin đồn năm đó sẽ được tiền thưởng nhiều, không ai ngồi một chỗ mà làm việc được, được cái là hôm đó xếp lớn xếp nhỏ gì cũng rất là dễ dãi, làm lơ và thả lỏng cho nhân viên. Những giờ phút ấy ai mà muốn tìm tôi có việc gấp gì thì cũng khó. Tôi cứ đi lung tung từ văn phòng này qua văn phòng nọ, ghé

khu xưởng ngày một phút, ghé khu xưởng kia hai phút, ăn bánh và nói chuyện. Ba hoa chính chèo khen áo cô này một quá, khen tóc bà nọ hôm nay làm đẹp thật là đẹp, đoán mò tiền thưởng sẽ được bao nhiêu, sẽ tiêu số tiền đó như thế nào cứ như thế la cà hết chỗ này đến chỗ nọ, không cách nào ngồi yên được.

Mà có việc gấp phải ngồi vào bàn làm cho xong thì chúng tôi cũng nói đủ thứ chuyện, toàn chuyện ăn chơi, tôi đã rủ cô Kim rồi, có tiền thưởng hay không, khi được về sớm, thế nào hai chị em cũng phải ghé đi tiệm lan Art Stone của Michel và Paula ở gần đấy, về nhà cũng chẳng phải làm gì ngoài bữa cơm chiều cần nấu. Tiệm lan này chúng tôi ghé hàng tuần vào giờ ăn trưa, nhưng mỗi lần lâu lắm là được khoảng nửa tiếng, rồi vội vội vàng vàng để về sở cho đúng giờ, nên bao giờ bước chân ra xe cũng tiếc rẻ, than thở với nhau quên xem cây lan này, quên mua cây lan kia, nên mấy khi có thì giờ thông thả như dịp này. Năm ấy tiền thưởng khá lắm, vừa cắm phong bì xếp mới phát cho bỏ vào xách tay cho chắc ăn cô Kim vừa bảo tôi:

“Năm nay được nhiều tiền thế này, Chút nữa chị với em tha hồ tung hoành ở Art Stone.”

Tôi trả lời:

“Bây giờ có check rồi chị nôn quá rồi Kim. Chẳng còn thiết tha gì đến tiệc tùng ăn uống nữa, chỉ muốn chủ cho về sớm để chị em mình đi ra đó cho mau, hôm nay chắc chị em mình phải lê la ở đây cho đến giờ họ đóng cửa tiệm.”

Hôm đó chúng tôi lê la ở tiệm lan cho đến giờ Michel đóng cửa như tôi đã đoán trước thật. Lúc mới đến tiệm, chúng tôi rón rảng ở cái nhà kiếng đầu tiên, chỗ này là nơi có những cái kệ bày những loại hoa nở, bắt mắt khách hàng như Phalaenopsis, Dendrobium, Cattleya. Trên trần nhà thì có những cái móc treo Vanda, Aerides, những loại lan này thường là Michel buôn về từ Hawaii. Vì là ngày lễ nên buổi chiều rồi vẫn còn khoảng chục người khách. Cô Kim và tôi là khách quen nên Michel và Paula chỉ giơ tay chào, để mặc chúng tôi, rồi bận rộn quay lại trả lời, tính tiền với những người khách khác.

Dendrobium bracteosum

Ở cái nhà kiếng hoa nở tung bùng này, tôi chọn được một cây *Dendrobium bracteosum* và một cây *Cattleya walkeriana*. Sau khi chán chê ngoài đó rồi, cô Kim và tôi mới bước vào cái greenhouse, chỗ Michel bày và treo những cây lan không nở hoa. Những cây này là tàn dư của những đợt lan bán ế, hết nở hoa, năm này tháng kia tích tụ lại cả ngàn cây lan. Ở chỗ này mà có thì giờ như chúng tôi hôm đó mà đi từng bàn một, hay chịu khó tìm trong những đám lan Michel móc trên giây thì lúc gặp may hay tìm được những cây lan quý. Đám lan này chen chúc nhau, chật như nêm, nhiều khi có những cây lan có nụ, hoặc đã nở hoa rồi, mà kẹt giữa nhiều cây khác, ông bà chủ cũng không thấy mà mang ra phía trước bày hàng để bán.

Cattleya walkeriana
rv-orchids forum

Chúng tôi hai người cứ lặng lẽ tìm tìm kiếm kiếm, mỗi người đi một góc, tôi tìm được cây nào vừa ý thì mới xách đến chỉ cho cô Kim xem và hỏi ý kiến hay ngược lại. Bây giờ tôi không nhớ được là hôm ấy cô Kim mua những cây nào, nhưng những cây tôi mua thì tôi vẫn nhớ rành rọt.

Trong đám lan không nở hoa ở bên trong, nhiều nhất là Vanda và Aerides, những cây này được

Brassavola cordata
Flicker's.com

chứa, được ếm lâu ngày nên thường là to lắm. Những lần trước tôi đã tìm được nhiều Vanda và Aerides ở đây, lần này có nhiều thì giờ để tìm tòi, cẩn thận đọc tên lan trên những cái thẻ. Tôi may quá tìm được một cây *Aerides multiflora* có đến 30 cái lá, rễ thì mạnh và dài, len cả vào những cây lan khác, phải gỡ mãi mới ra. Cây to thế mà Michel để giá có 30 đô la. Ngoài cây lan đáng tiền đó, tôi còn tìm được một cây *Dendrobium Roy Tokunaga*, một cây *Brassavola cordata*, một cây *Cattleya bowringiana*, một cây *Cattleya skinneri*, một cây *Encyclia gracile* và một cây *Encyclia randii*, cây nào cũng tốt, cành lá xum xuê, chỉ tôi không có hoa.

Chuyện có hoa hay không này thì không thành vấn đề, tôi đã tính trong đầu những cây lan mới mua sẽ được treo ở chỗ nào trong vườn tôi, chỉ cần chỗ thoáng và ánh nắng chiếu vào, và tưới nước đầy đủ là cây nào cây nấy sẽ đơm nụ, nở hoa vào mùa Xuân tới.

Ra tính tiền, Michel thấy cô Kim và tôi xách mỗi người gần chục cây lan, nói đùa:

“Tôi đoán là ở nhà không ai mua quà Giáng Sinh cho các bà, nên hôm nay các bà tự mua quà cho mình nhiều thế này.”

Câu nói đùa chỉ có duyên tí thôi, mà làm người bán và người cười rộ lên. Người bán thì vui vì cuối năm tổng được đi bao nhiêu cây lan cũ, người mua thì cô Kim và tôi trong lòng đã có sẵn những niềm vui là được nghỉ lễ, có tiền thưởng, mua được đầy ắp một xe lan, nên ai vui về nói câu gì ra cũng được tán thưởng.

Tôi nhường cho cô Kim tính tiền trước, trong khi chờ đến lượt mình, tôi đi vớ vẫn nhìn ngó mấy cây lan thêm một tí nữa, sao lại thấy trên bàn chỗ để lan cũ có một cây lan lạ, thân giống y hệt cây hoa Mười Giờ. Tôi hỏi Paula đây có phải là lan không, bà ấy gật đầu. Tôi xách cây lan ngay đến chỗ tính tiền. Vừa lúc đó cô Kim đã trả tiền xong, đến lượt tôi, 8 cây lan, 2 cây có hoa và 6 cây không có hoa mà Michel chỉ đòi tôi có 220 đô la, rẻ ời là rẻ, còn đến cây lan giống hoa Mười Giờ, vì nó không có thẻ, Michal lấy một cái thẻ trống, hí hoáy viết tên lan là *Mediocalca decoratum*, gắn vào giò, rồi dúi vào tay, nói:

“Merry Christmas.”

Encyclia randii
Wordpress.com

Cô Kim và tôi nhìn nhau thất kinh, ông chủ này lâu lâu cũng hay cho chúng tôi một cây lan, nhưng là những cây lan thường. Nhưng cây *Mediocalca decoratum* này là loại lan hiếm thời đó, tôi chưa thấy bao giờ, mà bây giờ lại được cho không. Cô Kim và tôi ra xe, đoán là ông này hôm nay đất hàng ghé lắm nên mới phóng tay như vậy, và tôi có lẽ là người khác cuối cùng của ngày hôm nay nên bao nhiêu sự vui vẻ của trong ngày dồn lại, cho tôi được hưởng.

Tôi lằng lằng lái xe về nhà. Mang hết lan vào vườn sau, treo qua loa rồi lo cơm nước xong thì sẽ tính, cứ nghĩ đến tôi còn nguyên cả một tuần lễ nghỉ ở nhà để tìm chỗ treo mấy cây lan mới và thưởng thức cả vườn lan là lòng tôi phơi phới, nhẹ nhõm.

Mười mấy năm rồi, lên ở trên này tôi đã có biết bao những niềm vui khác vào những ngày trước Lễ Giáng Sinh. Vậy mà lạ lắm, cứ đến ngày này là lòng tôi lại chơi vui, tiếc nuối nhớ về ngày cũ, những ngày làm việc chung với cô Kim, được sở cho về sớm, ra tiệm Art Stone rước bao nhiêu là lan về treo đầy vườn, để vui chơi mấy ngày nghỉ lễ.

Có câu thơ của Verlain tôi thuộc lòng từ hồi còn đi học, nay vẫn còn nhớ. Thơ của ông ấy hay, mà không biết người nào dịch đọc lên còn thấm thía hơn:

*Je me souviens
Des jours anciens
Et je pleure...*

*Mang mang thương nhớ
Tái tê lệ trào.*

Xin hẹn và hy vọng gặp lại các bạn trong Tâm Tình Tây Bắc Seattle Tháng Hai, 2019.

Xin chúc các Bạn một năm 2019 An Khang và Thịnh Vượng.

Phạm Hảo